

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre 3 — —
 Negyedévre 1 : 50 ;
 Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos petsor 5 kr.
 Nyilttérben . . . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hirdetésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztési iroda:
 Főter 3. sz. a. havá a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen:
 Szerdán és Szombaton.

Kéziratok:
 Vissza nem adának.

Kiadóhivatal:
 VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pénzért hirdetések és reklamatok ide intézendők.

Házat a megyének.

Kerek Magyarországon talán a mi megyénk az, a melynek olyan tanácskozási terve van, a melynek minden szegletében egy-egy irnok legyen egy ottal elhelyezve; a melynek minden szobájában egymás hátán vannak a tisztviselők; a bizottsági gyűlések alkalmával, a tanácskozási összejött tagok fele része a mellék szobákban foglalnak helyet; a főtisztviselők közül pedig egynek is külön szoba nem jut.

Építünk házat a megyének, legyen közgazdaságunk elhelyezve, mert addig nem vagyunk otthon saját megyénkben, addig nem tarthatjuk biztosnak létünket, a míg meg nem mutatjuk, hogy lakásunk van, melybe magunkat behuzhatjuk.

„Nincs pénz!” ez volna a felelet minden oldalról. Való, hogy nincs pénzünk, és addig a míg valakinek eszébe nem jut, hogy teremtsen, addig bizony nem is lesz; addig a míg valami nem kezd ez ügyben, addig bizony semmi fog egy fillér lenni e célra.

Akárhányszor semmiből lesznek a nagy dolgok. Összedugott kézzel azonban nem eredményt elérni nem lehet.

De ha volna egy vezér, a ki azt mondaná: Íme tisztviselőink egészsége van kockára téve az összezúfolás által; a megyének nincs tanács terme, mely méltóságának megfelelően; építünk házat a megyének! nem hiszük, hogy az a város mely annyi áldozatot hozott a közjóért, ne áldozna pár ezer forintot e célra; hogy az egyes községek jövedelmük fölüllegét e célra ne fordítanák; hogy a megyének polgárai alá ne irjanak erejükhez képest s ne hoznának áldozatot saját megyéjük érdekében s a kormány e vállalatot ne támogassa anyagilag is.

És ha így a mozgalom megindulna, ha nem is egy év alatt, de 10 év alatt — mondjuk — teremthetnénk egy tőkét, mely képes volna egy derék megyeház építésére s legalább reményünk volna, hogy lesz a megyének háza.

Erős akarat, buzgalom sokat kivihet, a tétlenség semmit.

Meg kell fontolni e dolgot s az illetékes urak mozduljanak meg ez ügyben, mert annak megoldása nem lehetetlenség.

Megcsinálhatjuk, csak akarni kell, erős akarat nélkül, hozzá ne fogjunk.

Egy bizottsági tag.

— A vörös könyv, melynek összeállítására csak néhány nappal ezelőtt rendeltetett el, igen terjedelmes lesz, s mint állítják, a legutóbb lefolyt három esztendő összes eseményeire kiterjed.

— Román csapatok új föladatáról Bukarestből távirják: A román haderőnek csak egy része marad Plevnánál. A többi, és pedig a nagyobb rész, az állítólag 20 ezer főnyi kalafati őrséggel egyesülve Vidin ellen fog indíttatni, hogy — szerbekkel egyesülten cernirozzák e várat. A törököktől elfoglalt két monitor („Zimnica és Sistova”) szintén oda fog menni.

A „Votum”.

(Évad—caikk)

Mennyit rejt e szó magában: tekintélyt, kenyeret, békés házi életet, vigaszt szomorúságot, mindent — oh mindent!

„Szervus barátom!”

„Szer—vus!”

„Hát hogy vagy lelkem? Milyen rég nem láttalak!”

„Én láttalak minden vásárkor, de te nem láttál meg, lehet egyébiránt, hogy lovid igaz vágattak, mindegy is Hát mi járatban vagy?”

„Hát édes lelkem kedves régi — régi jó barátom, én bizon szeretnék segéd szolgáló lenni, s reméllem, de nem csak reméllem — biztosan számitok reád hogy —”

„De édes barátom —”

„Jó jó na — adsza a kezdet, megyek még nagyon sok dolgom van, eszokolom kedves nődek kezeit, s anyádnak is édes apádnak is — — — s azal elrohan mint a bolond, még apámnak is eszokolja a kezeit, pedig ő szegény rég élvezi a jóknak égi jutalmát. De nem is hagyta megmondanom, hogy — — már mindegy no.

Kopogtatnak ajtomon.

„Künn tágas” — felelem jó kedvemben, s majd hanyatt vágom magamat, midőn egy dáma és egy ur sasiroz be az ajtón.

„Ezer bocsánat, nőmmel így szoktam tréfálkozni, s éppen künn van, kérem paranesoljanak be sétálni.”

S a dráma kezd zengeni:

„Mi kell hogy bocsánatot kérjünk, igazán már rég kellett volna tisztelőtünk tenni, de ugyan az ember, elébb maga sem tudja tájékozni magát, de jobb későn mint sohasem, de aztán legyen szerencsénk, nem csak ceremóniából ohajtottunk megismerkedni.”

E közben bejön nőm, a hölgy nyakába borul, össze vissza eszokolja, keresztül kasul tegezi, — pedig e mai napig sohasem beszélt vele, s nem fogy ki diéséretéből.

A „jelölt” mert a férj csakugyan jelölt, ül némán, neki nem jut szó, az asszony mindent eligazít. Az árva jelölt árvaszéki elnöknek van candidálva. Tudtam jól, s tudtam jól azt is, hogy mire magyarazzam a vizitet.

Találkozom az utcán egy véghetetlen fukari barátommal, azzal lép meg,

kogy megyek és egyem meg véle egy rostélyost.

„Most nem megyek barátom.”

„De muszáj. Gyere nem eresztelek.”

„Hát ha nem eresztesz, isten nek!”

Be megyünk, eszünk rostélyost, eszünk placintát, iszunk bort, quantum satis. Az én fejem szinté elhasad azon való tételődésemben, hogy valjon megbolondult, ez az én jó barátom?

De hogy bolondult, tudja Pál mit kaszál. Mikor már gondolta, hogy közlékeny lehet, illetőleg, mikor már a bór feloldozta a nyelvet bizalmasan elárulta hogy ő bizon aljegyző akar lenni, s bízik bennem, hogy nem hagyom el. Ennyi őszinteséget hogy viszonztam volna álnoksággal!

Rostélyos placinta bór! — — —

Nem nem azt nem teszem:

S ilyenképpen viszonzám a bizalmat:

„Édes barátom, én szivemből ohajtom, hogy boldogulj, hogy aljegyző, nemcsak, de hogy főjegyző, légy de édes barátom — nem vagyok választó.

Tableau! melyben az ok nélkül elparazolt rostélyos, placinta és literék ködfátyol képe látható.

A csatatérről.

Dervis pasának egy f. hó 7-éről kelt batumi távirata jelenti, hogy az oroszok, kik Csuruksut megtámadták, visszaverettek. Muktár pasa f. hó 7-ről azt jelenti Erzerumból, hogy az oroszok segélycsapatokat kaptak s hogy a havazás gátolja a hadműveleteket.

November 8-ról „Havas” jelenti: Dacára a szerb-bosnyák határszéli török hatóságok azon táviratainak, melyek szerint a Yavornlál összpontosított szerb csapatok átléptek a határt, s török területen erődítményeket állítván, a török csapatokat visszavonulásra szolitottak fel állásaikból, Christics még semmiféle hírt sem kapott Belgrádból, sem a portától, valamint a porta és Szerbia között fennálló viszonyok sem szakítottak félbe.

Hivatalosan jelentik Bogotból f. hó 8-áról.) Az Elena elleni támadással egyidejűleg a törökök az oroszok egész harcziéle ellen tüntettek. 4-én 6 tábor török katonaság tüzéséggel ellátva az ozmanbazari uton Kesarevo mellett állásunk ellen indult, s jöllehet nem talált makacs ellentállásra, mindazonáltal visszavonult; közvetlenül f. hó 5-én Opaikából és Karahasszanközből koncentrikusan, a bróbb, minden fegyvernemből összeállított osztályok nyomultak elő a polomarsa-kovaicsai uton, de az előnyomuló törökök mindössze arra szoritkoztak, hogy ágyuzni kezdték előretolt állásainkat s négy óráig tartó kölcsönös ágyutüz után visszavonultak s előretolt állásaink ismét megszállhatták elhagyott helyeiket. F. hó 6-án ismét 5 tábor török gyalogság nyomult tüzéséggel és lovassággal a polmárcsa-kovaicsai uton elő s reggeltől estig előrsi csatározást folytatott a mi elővédünkkel, és ezután visszavonult. Ugyanezen napon az ellenség reggeltől délutáni 3 óráig élénk csatározást olytatott a Kessarew-féle osztályllyal az ozmánbazari uton ezenkívül f. hó 5-én szemlére kiküldött osztályunk egy hasonlóképen szemlélő török csa-

pattal találkozott; a midőn rövid előrsi csatározás után a mi csapatunk Pyrgosba tért vissza, a törökök pedig Bazarbovora vonultak; orosz részről egy tiszt és négy katona sebesült meg.

Látogatás a kolozsvári nőegylet

által rendezett kiállításon.

(Vége.)

A terem közepét Kolozsvár város régiségei foglalják el. — Képzletünk a tárgyak látásánál az oly dicső és oly mesés lovag-korba száll vissza s kétség támad szivünben, hogy csakugyan lehetnek emberek, a kik e nehéz, erős művi komor kinézésű óriás sisakok, mellvértket sodrony ingeket hordosták, a kik a mai emberiség által csak bámulás, de korántsem viaskodás eszközeit képező hatalmas kardokat forgatták vasmarkaikkban? — E csoport egy fekete piramis gyanánt tűnt ki a többiek közül. —

Közvetlen e csoport mellett szemléljük a magyar föld egy nem rég bemutatott, de már is feltűnést keltezt kincsét a zsoboki márványt. — Egy dusan és izléssel rendezett csoport ez, melyet a zsoboki márvány-gyár állított ki meglepő szépen eszizolt s izléssel készült asztalok, kelyhek, urnák, virág és lámpa tartók s egyéb dísz tárgyak. — Bárán mondhatjuk, hogy e gyár terményei kiállják a versenyt bármely olasmárvánnyal. — Ennek közelében látunk ősi czimereket edényeket, számos templomi ezikkeket, melyeket a kegyesrendiek kolozsvári egyháza, a szamosújvári őrmény catholicus és a segesvári luth. gymnasium állítottak ki, köztük Apafy fejedelem pohara és tálja, melyet Pataki Victor ur mutatott bé. —

A terem bejárás felőli jobb oldalát Erdély nemes érezei, kövei, és kőszenei töltik meg. — Első helyen emlitendő fel az abrubbányai és nagy-ági kir. bányahivatal által kiállított nemes érczek csoportja a legmeglepőbb változatban, mellette egy felől a zeilvölgyi kőszén bányá termékei a legszebb kőszén koczkák alakjában, másfelől a rodnai kohó és bányahivatal érezei és kövei. — E csoportnál több időt töltve alkalmas volt több szemlélőnek véleményét és okadadolt sajnálkozását hallani, hogy ily gazdag és használatra alkalmas telepek pangására vannak kárthatva s hogy a külföldi, bár gyengébb termékek kelendőségnek örvendenek s hogy kőszén kivitelünkről szó sem lehet. — E szép hazai kincsei mellett, melyet a természet oly bővön nyújtott, mily szegény.

Figyelemre méltóul említhetjük fel Fischer Vilmos porcelán gyártmányait. — Érdekes volt szemlélőnk Veres Ferencz fényképész sikerült képeit porcellán edényeken. Kővári Endre tehetséges festők műveit.

Mind ezen csoportokon végig menve találtam valamit a mi figyelmem leköttötte. — Ez Harmath Lujza k. a. kiállítás, egy egészen külön kis csoport — Egyszerű de mindazonáltal izléses tárgyak. — De még jobban meglepett azon lepecsételt titok melynek megvétele nekem is felajánlatott. Ez nem egyéb mint „a vasalás titka” Harmath Lujza

k. a. által felfedezve. — No ezt csak megszerzem gondolám, leendő nőm számára, mint egyikét a legszükségesebbeknek. Sajnálattal kelle látnom, hogy a nemes kéblő, minden szép és jóért lelkesülni tudó uron kívül a kiállításán Torda női közül még csakis egy u. u. özvegy Darkó Mihályné araszony vett részt ki igen szép harisnya szegélyeket állított ki. Így a szorgalom és munkáságáról általán esmert hölgy közönség iránti vélemény igen is megváltozik. — Ez méltán megrovást érdemlő hanyagság!

Végtelen sokat lehetne még felsorolni azon tárgyak közül, melyek a nagytermet megtöltik, de igyekszem minél kevesebb teret elfoglalni a becses lapoknak.

Egyik mellék terembe lépve, szemel kápráztató látvány tárul elénk az ósok nagy becsű kincsei, a középkori ékszerészet remekei vannak itt elhelyezve, mely a Gróf Teleky és Gróf Bánffy családok elonodiumait, ékszereit fegyvereit, ezimereit és drágaságait, foglalja magában. Lehetetlen az egyes tárgyak felsorolásához kezdenem; mert azt látni kell, s látva pedig egy egész kor művészetét és jellem vonása tűnik elénk.

A kertészeti termények kiállítása bizony semmi érdeket nem nyújtott.

Es most nyiesünk be a tulajdonképpeni női iparcsarnokba. Itt mentenem kell magam, hogy mindent le nem írhatok; mert megvala mi férfiak a női iparcsarnokok közül csak igen kevés csak a legszükségesebbekkel vagyunk esmeretesek. Ez előttünk lepcsőstétl titok! Itt is látunk gyenge hölgy kezek által készített faragványokat, egy miniatúr szövő székét. A kötés, varrás, fonás, borgolás művészetének számos remek példányait. Diványpárnák tarka madarak és nagy agancsu szarvasokkal díszítve, ingek kender, len és selyem fonalak s még oh, ki tudná elősorolni mi mindent látnunk itt, a melynek leírásához szakértői kéz szükséges.

De ime egy felirat egyik mellék terem ajtaján, Mi az? „Egy adag étel kenyérrel 10 kr.“ — Már csak ide is be-nézünk. — Uramfia! De már mégis viszsztatérni szegyelettem. Mert higye el nekem a becses olvasó, hogy itt a legmagasabb rangú hölgyek tulajdon picziny kezeikkel végezték a kiszolgálást. Látuk e nemtöket áteleket készíteni, sü-rögni, forogni. Mit ettem azt még most sem tudom, de oly jó volt, hogy most is számom az ize.

Látogatásom és így cikkemnek is itt vége szakad, mert a bodító regióból kilépve ott találtam magam a honnan elindultam. Sz. J.

Budapesti levelek.

III.

(folytatás.)

November 30-án 1877.

Im egy levél néni számára.

„Kitől fiam? Á . . . től hoztam, és a fiatal asszonykának a skatyulyák ezukorral-görösek ellen. „És nekem mitse hozott — szól Ir . . . al“ Imádolag tekinték sötét szemébe — és megértett. — „Mond fiam szól a néni — majd eligazítjuk . . . Megérttettem — hallgatók. „Mutassa mama Á . . . levelét — a kíváncsiság meg-öl.“ Nagyon soká kintozta Ir . . . a, még fekötyjét is elvette a mamának rongyolva egy darabig — mig oda nem adta.

„Oh az Á . . . levele?“ (olvassa) — „varrógépről Ir, mily furcsa idealismus!“

Kedves I . . . a nagysád — jöjjön olvassuk el a bácsi lapjából, azt a fontos ujságot! — „Ugy van.“ Ah de a doctorka és felesége együtt olvassák. Jólvan szölk — mi ülünk le addig és beszél-gessünk, „Ah nagyon jó kedves barátom“ ezzel gyorsan átnyújtam a titokzatos le-velet, a melytől megvallom nagyon re-megtem, — de szerencsére a doctor és neje nem látták meg — épen elmerülve valának a házás élet bajaiban.

„Oh mily boldog vagyok G . . . a szolt Ir . . . a — én csak az ő vé vagyok.“ Másnap egy levelet kapott Á . . . — Ir . . . től, hogy övé leendő örökre, vagy gyilkosság és zárda. Oh mennyi boldog-ság!!!. Most várjuk a mennyegzőt . . .

Szóljunk végre a napi eseményekről is, de most veszem észre, hogy levelem akaratlanul is hosszabbra nyúlt, mint terveztem.

A népszínházban ma „Vízözön“ ez. látványos színmű kerül színre, mely végre egy évi pihenés után szerepváltoztatással meg is történt mennyiben Rákossy Szidi, Nikó Lina és Ádám Piroška ját-szák a főbb szerepeket. Ugy látszik a színházi botrányok napi rendre kerül-tek*) nálunk a Nikó-ügy bonyolódik mint a keleti kérdés. — Ismeretes olvasóim előtt ama botrány, mely Nikó Lina asszonnyal, a népszínház érdemes tagjával történt. A nemzeti Casinó (H. etc.) tagjai követették el, mely az illető körök-ben megbotránkozást szült. Valóban nem tudjuk eléggé jellemezni az oly emberek eljárásait, kik egy ily kedves művésznő vinculumát egyéni érdekekből megfosztani akarják s pénzt gyűjtöttek, hogy könnyebben megközelítsék az utat eltávolít-ására. Rákossinak eljárását nagyon tud-tuk helyeselni, s daczára, hogy „Nanon korcsmárosné“-ban egy igen alárendelt szerepet játszott, mert nagyobb szerep-ben az igazgatóság nem merete felléptetni a casinó tagjai által tervezett scandelum bekövetkezhetése miatt. Csalodtak, fel-sültek az urak, mert Nikó — kis szerep-e daczára — teljes diadallal győzött. A közönség kiléptekor szünni nem akaró tapsal és éljenzéssel, koszoru-virágzapo-ral fogadta, mely mindegyre fokozódott. A Harkányi-féle botrányért a közönség méltón részesíté kedves művésznőjét ama fényes elégtételben, mely Harkányit és társait porig sújtá s Nikót felemelte teljes diadalára. A felvonás végén „Ab-zug Harkányi!“ kiáltások hangzottak és a művésznőt zajosan tapsolák egyre, úgy hogy könnyeket hullatott és önkívüli álla-potra jutott a meghatottság nagy mérvű foka miatt. A Nikó-ösét közé nemcsak egyik humoristánkat, hanem egyik na-gyobb politikai lapunk szerkesztőjét is párbajra szólítá. A párbaj pisztolyra meg-történt. A szerkesztő levegőbe lött, mi ellenfelét annyira megzavarta, hogy ha-bozva kérdé segédjétől: „mit tegyek?“ A kérdett gróf B. E. így szólott: „lődd le, mint a kutyát.“ H . . . y 5 perczig czélozva elsüté fegyverét, de nem talált. Gr. B. E.-nek említett nyilatkozata méltó indignatiót keltett, és legkedvesebb lapjuk szerkesztője iránt az ifjuság, hogy tartozását lerohassa — más nap az egye-tem falain plakátok jelenték felhíva az ifjuságot a „maeska zene“ megtartá-sára gr. B. E.-nek. A rendőrség letépte a falragaszokat. Nem tudjuk, hogy a „maeska zene“ terve kitől eredett, de helytelen volt. — van nemesebb boszu! Ily hosszú levél után gyöngye phisic-omomnak kis szünetet engedek — ad-dig is a viszontlátásig ajánlja magát. (d. g.)

Levelezés.

Magyar Efraim Felvintzi polgár-mester urnak röviden csak ezt akarom mon-dani — kár az ördögöt a falra festeni — mikor az úgy is megjön akkorra mi-korra kell — Sokat ír a polgármester ur a közhivatalnokok tövises pályájáról — mentegeti sok kezdő betűvel azokat, kik felső kérték reá — de talán nem is voltak a polgármester ur mentegetésire reá szorulva — s négy pontba állítja hogy gyanusítottam — pedig ezt tenni eszem ágába se volt — ha ilyes mit czé-

) Kolozsvárt a Krecsányi Sarolta asszony ellen rendezett demonstratio a „Hamu pipőke“-ben a mely „nehány nagy férfi“ megbántott húsága akart lenni. A művésznő dícsőséget aratott a „szamar futtyak“ daczára.

loztam volna édes polgármester ur, ak-kor önnök a közéleti működését — leg-alább is ha nem előbb de ott kezdtem volna eszetelni, midőn ez előtt 6 ével M. P. az lakkori aranyosszéki főtiszt előtt önnök a közterem viselt dolgait nyilván-osan — majdnem az egész szék bizot-mánya előtt ki nem mondotta. —

Hogy Konya Mózes magtár kezelő számadásait a polgármester urat fele-lősségre vonni lehetne — ezt senki sem állította, hogy elhalt Konya Mózes va-gyoni állásához önnök semmi köze, ezt is tudom, de azt is tudom hogy a néhai, önnök sogora — s mind kotten Felvin-tziek levén — föltehető még is hogy ön valamit még is csak tud, hogy a vagy-onosan elhalt Konya Mózes hagyatéka hová lett — hisz ugy tudom hogy a Felvintzi árvaszék elnöke a polgár-mester ur.

Hogy Grünfeld Mór a praetorialis épület híján lévő magtári gabonást je-lenben is használja, és hogy bért fizet érte, ezt éppen ő mondotta nekem — s mivel a praetoriális épület Felvincz városáé azt hiszem hogy a bérben tar-tott helyiségért a bért nem a tornász sepregető szolgának fizeti. —

A faiskola jövedelméről jónak látja polgármester ur csak egy mir nix dier nix minden adat nélkül 4 év le telte után kezdő betűk tanúsításai mellett, a „Haladás“ba, számolni; megilletet hogy mond benne igazat is — de hát miért nem tette ezt polgármester ur hamarabb? és ott hol ezt tennie szoros kötelessége — évenként, a képviselőt előtt? vagy talán az is gyanúsítás hogy ezen köte-lességére az egész testület pártolása mel-lett, már rég az ideje fel volt szolítva?

Ha polgármester ur minden száma-dásait ily uton akarja megtenni akkor mire való a képviselőt? — Az igaz hogy ez a legkönnyebb módja a szám fejtés-nek — még documentum se kell hozzá legfeljebb szép tiszta írás hogy a nyom-dász elmeheessen rajta.*)

Sajnálám tiszt. polgármester ur ha ezen válaszomban is gyanúsítást látna — pedig mig irtam sokszor jutott eszembe egy német közmondás, mely magyarul ilyen formán hangzik: „Ha vaj van a fejedben, ne vetálgass a napon.“ L. S.

A „Haladás“ útsz. szerkesztőségének!

Tordán.

Becsés lapja december 9-iki szá-mában a Torda-aranyo-megyei tisztikar-ra vonatkozó „Combinatiokban“ alolirtat is mint aljegyzőségre jelentkezett em-litti fel. —

Miután én az aljegyzőségre nem je-lentkeztem, és az lenni nem is akarok — kérem erre nézve a kiigazítást lapja kö-vetkező számában meg tenni. —

Maradtam készszolgája

Rédiger Béla

Torda, 1877 december. 9-én.

A fennebbivel kapcsolatban meg-említjük azt is, hogy Toroczky Zsig-mond ur szolgabíróra pályázott és nem mint említettük segéd szolgabíró-ságra.

II. Fülér-estély.

(december 9-én.)

Lefolyt a Casinó nagytermében a kisdedóvoda javára. Tömött ház — 70 frt. jövedelem.

Valóban nem tudunk eléggé hálál-kodni, hogy ezeket az estélyeket nálunk étesítették. Legalább van alkalmunk összejönni s embert látni.

De kezdjük a műsori.

Dr. Wolf Gyula felolvasásáról most mit sem szólunk, mert egész terjedelmé-ben fogjuk közölni, had dicsérje a mű önmagát.

A második darab egy duett volt „Hunyadi László“-ból, „Esküdj meg

*) A nélkül, hogy az ügy érdem hez szol-lanánk, megjegyezzük, hogy arra hogy egy cikk lapunkban közölhető legyen, a tisztai írásnál más közzététel is bírnia kell a közleménynek.

előttem.“ Bloss Mihályné urnó és tiszt. Kovács János ur által előadva.

A közönség oly élesen kritizál-meg e darabot, hogy megújratja. Tap-vihar fejezte ki azután az élvezetes meg-előgedést a szabatos és kellemes éne-felett.

A vonósnégyes Haydn-től tiszt. Helt-mann Lajos, Dr. Némethy Gábor, Dr. Harmath Béla és Dieső Béla urak ál-tal — most nem lett a hurok áldozatává, ellenkezőleg a hurok s az ügyes kezek segítettek diadalra.

A közönség itt is újrazott s a ját-szó urak egy sikerült minuettel kedves-kedtek meg.

Haller Zsuzsa k. a., cgerbogyi köz-ségi leányiskolai tanítónő szavaltta el az-tán Tompától a „Lant és koronát.“ A kisasszonyban egy ügyesszávallót fedez-tünk fel, szép hang, érzés és alak mind meg kell arra, hogy valaki hasson, s ez a k. a. mind meg van. A közönség tapsal fogadta, s e tapsokat a szavallat végeztével érdem szerint megkészszerzte.

Heltmán tiszteletes ur nyitánya „fra diavoloból“ kedves volt.

A végén a „Dalkör“ énekelt. A „Dalra“ című éneket sok ügyességgel és csinnal exequalt. A mi dalkörünk sokat haladt s éneke valóban élvezetet nyujt. A közönség újrazása folytán egy népdalt is hallottunk még, mely nem ál-lott bátrább kivételre nézve az előbbinél.

Ezzel a műsor véget ért.

Kezdődött a mi nem volt a pro-gramban — a tánc és tartott ez a so-hajtások ideje, éjfél utáni 1—2 óráig.

Kedvesen mulatott mindenki.

Ezek az egyszerű, jóízű társas ösz-szejövelel valóban minió jóemleke-ket vernek az ember keblébe.

Csak menyünk tovább s legyen a harmadik esté y minél előbb, mert a közönség jó, ő pártól mindent a mi jó.

Megyei bizottságunk utolsó közgyűlése.

(december 10-én)

Számosan vettek részt. Tíz óra fe-lé az alispán küldöttséget nevez ki, mely a főispánt a gyűlésre meghívja.

A főispán 6 mtsa megjelenvén a gyűlést a következő beszéddel meg nyitja:

Tisztelt közgyűlés! Jelen rendkí-vüli közgyűlésnek legfontosabb teendője, az általános tisztújítás napjának kitűző-se. Ezen kívül van néhány, a közgyű-lés által elintézendő ügydarab.

Mindnyájunk óhajátának adok ki-fejezést — midőn a függőben lévő összes ügydaraboknak letárgyalását — elintézését hozom ajánlatba — Torda — Aranyosmegyének jövő törvényhatósá-gi bizottsága ne örököljen tőlünk, egyet-len elintézetlen ügydarabot, de örököl-je meg azt a buzgoságot — azt a köte-lesség érzetetet, azt az egyetértést, mely Torda — Aranyos megye jövő törvény hatósági bizottságának biztosítani fogja a sikert. Hogy minél előbb czélt érhes-sünk, fogjunk a dologhoz. — Az ülést ezennel megnyitottam.

Ezután több jelentéktelen tárgy után a bizottság meghatározza a tiszt-újítás napját december 20 — és kö-vetkező napjaira.

Következett több tárgy:

A loállításra nézve Torda központ-nak jelöltetett ki; a polgári iskola alap-ja javára a 10.000 frt. biztósított; Kövend és Bányon a Tordai szolgabíró-sághoz csatoltattak; több község abbe-li kérelme, hogy a községi vagyon fe-lekezeti iskola részére adassék át, el-utasított. A körjegyzőségek és körör-vosi állomások új beosztása iránt még a bizottság el nem készülvén, — jövőben fognak tárgyalatni.

Több jelentéktelen tárgy után az al-ispán Miksa Elek meghatáon bucsuzik el saját és tisztársai nevében a volt bi-zottságtól s lemond.

Ezután főispán ő mtga bucsuzik el a következő zárbeszéddel a volt bizottságtól:

Tisztelt közgyűlés! Volt Tordamegyének és Aranyosszéknak 1876-ban összesített törvényhatósági bizottsága utolsó ülését mielőtt bezárnám, becsületbeli kötelességemnek ösmerem, hálás köszönetemet nyilvántani, azon támogatásért, melyben Torda-Aranyosmegye törvényhatósági bizottsága engem részesített és azon bizalomért, melyel személynem iránt viseltetett.—

Hat évi együttműködés, a közügynek hat éven keresztül, közösen tett szolgálataink — minket egymásra utaltak. — A megválás e komoly percében vigasztal engem annak tudata, hogy az 1878-ik évre megalakítandó törvényhatóság bizottságában, azon egyének igen tekintélyes részét újból magam körül sorakozva fogom találni, kiktől most rövid időre kénytelen vagyok bucsut venni. Éljen Torda-Aranyos megye!

Ezzel a gyűlés véget ért.

(—)

Törvényszéki Csarnok.

(végtárgyalás Dec. 1.)

Elöljáró: Sulutz Dénes; bírák: Hanenheim Károly, Abt Ernő; kir. ügyész Csekme Béla; jegyző Nagy Albert; védő ügyvéd: Molnár Károly; vádlottak: Harasztosi Király Ferencz (19 éves) és Gyulai József (23 éves).

A harasztosi Horváth György kárára elkövetett gyújtás bűntényének tényálladéka a következő:

Mult év october 29-én este a falukörösmájában (a körösma falun az iskolától távoli vadon felőtt legények rendez gyűlhelye szokott lenni, a hol a leg-tisztább erkölcsök elfajulására is előg már egy heti naponkénti szorgalmas látogatás, hogy az erény a bűnnel tökéletesen assimilalódjék!) többen voltak öszvegyűlve, s közöttük, mint ezen „oskola“ — „kitűnő növendékei“ — vádlottak is. Az akkor itt borozás mellett elhullatott eszmék — a melyek vonatkozásal voltak az akkori időben Harasztosan munkálatba vett legelő elkülönítés és tagosítási ügygyel — elég termékenyítő erővel bírtak hogy vádlottak lelkében a bűnelkövetésére vezető hajlamot ne csak felebresszék, hanem hogy a jóra irányult hajlam tettekben is tündököljön — egy sötét éjszakán. Vádlottak a nemtelen tett elkövetéséhez szükséges tárgyat a falu legnagyobb birtokosa Horváth Gy. 24 szekkőre való szalma kazaljában állapították meg. Nem szegényt gazdaggá (mert ezt nem tehetik) hanem gazdagot akartak szegőnyé tenni ez rendszeren a gyujtogatok és tolvajok kérélehetetlen logikájál. Együtt mentek vádlottak a Horváth Gy. kazal-szalmájához, együtt gyujtottak meg külön-külön egy-egy szál gyufát s tartották a kazal tövébe, együtt győnyörkődtek a terv sikerültével a fellobogott tűz szikráiban, s együtt érdemesítették magokat — a tömlőz fenekére.

Vádlottak a tényt beismerték.

A bűntény tárgyi és alanyi tényálladéka a végtárgyalás rendén is tisztázva lévén, a kir. szék. a kir. ügyészet és védő ügyvéd részéről tett vád és védbeszéd meghallgatása után, vádlottakat a Horváth György kárára elkövetett, a btk. 166 § fogalma, 167 § é. pontja minősítése alá eső gyújtás bűntényében, s ezen kívül még Gyulai Józsefet a Kis Simon sérelmére elkövetett s testi sértés bűntényében bűnösöknek mondta ki, s ezért a btk. 167 §-át — Király Ferenczet 7 évi, Gyulai Józsefet pedig 8 évi s, börtönre ítélte; ugyszintén elítélte vádlottakat in solidum a károsonak öszvesen 72 frt 50 krban felszámitott kára megfizetésére, valamint a tűnvádi költségek hordozására, is mely

utobbiak alól azonban vagyontalanságuk miatt felmentette.

Vádlottak az ítéleten megnyugodtak.

(n.)

H i r e k.

— Egy felette örvendetes hírt vagyunk szerencsések közrehozni, mely városunk mivelődésére nézve roppant fontossággal bír, s melynek hordereje mesze kiható. A főméltóságú vallás és közoktatási miniszterium, mely városunk irányában anyiszor mutatta jóindulatát, egyik legujabb s a közigazgatási bizottsághoz intézett leiratában kimondotta, hogy Tordán egy polgári négyosztályu leány iskolát állit fel állami költségen s ez a polgári fiu iskola hatósága alatt állana. Mind két intézet megnyilik pedig a jövő tanévvel. Oly öröm hír, melynél nagyszerűbbet új évi ajándékul városunk nem nyerhetett. Ha ezen már állami költségen engedélyezett tanintézeteket Tordán felállitjuk, tanügyi tekintetben semmi kívánni való nem marad fenn. Vajha megtestosítve, látnok mindezeket, bizva közigazgatási bizottságunk valóban nemes gondolkodásában rövid idő alatt meglátjuk ünnepélyes megnyitását a felsőbb tanintézeteknek. Áldani fogjuk érte, a kormányt mely rólunk — e tekintetben oly nagylelkűen gondoskodik.

— Közigazgatási bizottságunk ma tartja ez évben utolsó ülését. Az előadott tárgyakról jövő számunkban részletesen fogunk szólni.

— Szűkkörű értekezlet tartott a „Korona“ nagytermében hétfőn délután, melyben a leendő tisztviselők jelöltsége tárgyalatott. Mult számunkban közöltük az aspiránsok névsorát, azon egyének körül fogott a beszéd s majdnem azon sorrendben mint azokat mi említettük fel. Azonban — mint tudjuk — érvényes határozat nem hozott és így a votum fog dönteni.

— A fillér estély (2-ik) igen szépen sikerült a mult vasárnap. A működők valóban mindent elkövettek a sikerért, s a siker nem maradt el. A casino terme tömve volt s dícséretére szolgáljon polgárságunknak számosabban vettek részt, mint eddig. Várjuk a harmadikat.

— A Gazeta mult számában lapunk ellen támad a metropoliták figyelmébe ajánlott a román tanügyet érdeklő cikkünkért. Szerencsén iparkodik mosni; a feudalizmussal igyekszik most levő tanügyi állapotokat s az egyes hanyag egyházi hatóságokat menteni. Ha e helyett inkább ezeket ütné sokkal jobban tenné, mert így ezek azt hiszik, ha helynének is, majd ki menti őket a Baritiu — Muresiana Gazettája, a mit most az egyszer nehezen hiszünk. Dolgozni kell és nem pártotismusból helynélni.

— A megyei tisztujítás e hónap 20-án fog megejtetni, a sok jelöltől, combinatiótól zdg az embernek a feje. A napi beszélgetés fő tárgya nálunk most a választás — még Ozmán pasa s Plevna, Szulejman meg Lompalánka is háttérbe szorul e napok alatt. Kívánsiák vagyunk az eredményre Mindenütt csoportok állanak beszélnek a választásról, egyik ezt mondja valószínűnek, másik amaz bizonyosnak, pedig bizonyost senki sem tud, csak a ki a sziveket és veséket vizsgálja.

A tolvajok évadja beállott. Meg vagyunk már szokva, hogy mihelyt a tél beáll, a majorság minden felé vész, nintsen egy nap, melyen valami tolvajság ne történjék, de a fő lopási nap még is szerda, valószínűleg azért mert esőtörtökre virradólag a lopott jóságot be viszik a Kolozsvári hotivására, eladják, s így az ördög sem akad nyomába. Nincs más tanácsunk, minthogy ügyeljen ki ki jóságára, főképp — szerdán éjjel. —

— Dr. Szentpéteri János jó emlékekben lévő volt városi orvos, jövő év januárius havában lakását Tordára viszza teszi. — Benne az orvosi kar kétségtelenül egy szakképzett, szorgalmas, humanus, és bánásmódjáért általános kedvelt tagját nyeri vissza.

— A korteskedés nagyban foly a megválasztandó megyei hivatalok betöltése érdekében. Lapunknak nem lehet feladata egyes egyének mellett szót emelni, ezélunk egyedül a közügynek szolgálni. Ily elv vezérel most is, midőn a választók figyelmét egy szerfelett fontos állomásra felhívjuk, s ez a topánfalvi szolgabírói hivatal. Nem kell emlékeztünk nagyon megfeszíteni, hogy indokokat leljünk arra nézve, hogy e kiváló fontos helyre egy minden ízében hazafias, kiprobált magyar szolgabíró kell választanunk, s ha egy ily egyénre rá mutatunk, ebben a legkisebb magán érdek sem vezet. Ez egyén Zudor Ákos, kit e helyen szerzett hosszas hivatalos tapasztalatai is, említett hivatalra minden tekintetben képessé tettek.

— Az ipartörténelmi kiállítás, Kolozsvárt szép látogatottságnak örvend. Napontai bevétel, a belépti jegyekből 200—300 frt. Városunkból már szintén többen voltak azt megnézni, s kik látták, dícsérik, különösen a műemlékek kiállításának gazdagságát. Felhívjuk olvasóink figyelmét e tárlatra, s ajánljuk, hogy annak megszemlélését ne mulasszák el.

— A Besinger Zsigmond által kiadott Kálmán című regény folytatásait Volcz és Társa könyvkereskedése pontosan szállitandja az előfizetőknek.

— Zsoldosné hire Párizsba is eljutott. A Budapesti népszínház e kedvelt művésznőjét ugyanis Lecocq igen udvarias levélben felkérte, hogy „Kisasszony feleségem“ és „Koziki“ című operettek czimszerepeinek jelmezében fényképét küldje el. —

CSARNOK

A társadalmi alkalmazkodás és a siker eszközei.

Dr. Matheus, Smiles és mások után.

EDELENY.

(Folytatás.)

A sikernek egyik, s bizonyára főfontosságú eszköze a becsületesség, jellemzilárság. Észtehetség, sőt még lángész sem valami nagy ritkaság. De helyezhetünk-e feltétlen bizalmat akár az értelmi tehetségben akár a lángelmében? Csak akkor ha az igazságszágon s nyílt szívűségen alapul.

Ez a tulajdonság főleg az, mely kivívja a becsületet s tekinéltyt, biztosítván számunkra mások bizalmát.

Minden egyéni kitűnőség alapja a nyílt szívűség. Kilátszik ez mindjárt magunk viselkedéséből. Ez a becsületesség s igazság minden teendőkben át csillámlik minden szavunkon, minden egyes tettünkön.

Nagy fontosságú ember az, kiről köztudomású dolog, hogy megbízható, s ha valamit állit, tudja is, ha valamit ígér, megteheti és meg is teszi. Ez a bizalom gerjesztés útlevél az emberek általános méltánylatához s vonzalmához.

Az élet vagy foglalkozásunk körében s egyes ügyekben többet ér a jellem, a becsületesség az értelemnél.

Ennél fogva úgy a magán, mint a közéletben, kitűzött ezélok elérésére, nem képzelhetünk hatályosabb eszközt mint meglehetősen adagu józan ész, melyet öszinte nyílt becsületesség kormányoz.

Lehet hogy a nemes jellemű emberek hitele csak lassan emelkedik; de valódi tulajdonaik nem maradhatnak sokáig elrejtve. Vádolhatják, félre érthetik; szerencsétlenség, méltatlanság leverheti őket egy időre; de mindamellert is türelmes kitartásuk tisztelőre buzdít, s kivívják előbb utóbb a megérdemelt bizalmat.

Sheridámról mondják, — ki híres színigazgató, világhírű író és minster volt, hogy ha megbízhatóbb, erősebb jellem leandett, az egész világot kormányozhatta volna, — mint hogy azonban e tulajdonságot nélkülözte, fényes tehetségei, aránylag nem sokat értek. Mondják hogy midőn töle mint igazgatótól, egyik alárendelt tag fizetését kissé nyersen kérte, Sheridán kissé haragosan mondá, hogy talán elfeledte állását. „Oh nem — válaszolt ez — nagyon is jól tudom, hogy mily távol állunk egymástól születésre, rangra s műveltségre nézve jóval meghalad; de a mi becsületességemet, jellememet illeti, — e tekintetben már én felelt állók.“

Hatást gyakorolhat a jellem alakulására, több olyan apró körülmény is, melyek többé vagy kevésbé, az egyén kormányzata s ellenőrzése alatt állanak. Nincs olyan nap mely jóra vagy rosszra ne taníthatna. Még a leghitványabb tet is következmények láncolatát vonja maga után, — hiszen nintsen olyan vékony hajszál mely árnyékot ne vetne. Bölcsen intette ennél fogva egy okos anya leányát, midőn szivére kötötte, hogy még a csekély hibákat se engedje magához férközni, mert a mit először számba sem vett, későbbben óriási hatalmat gyakorolhat felette. Ime milyen parányi egy kis kavics, mely gyaloglás közben lábbelinkbe szorul; de ha ott hagyjuk, feltöri a lábat s veszélyes sebet okozhat. Feledhetlen nagy költőnk Eötvös József valóban a legnagyobb igazságot mondja ki következő szavaiban: „Nem csak minden jó tett, de még minden jobb gondolat és nemesebb érzés is meghozza jutalmát. Szívünk mint az edény, mely egykor drága illatot foglalt magában, megtartja minden érzésnek nyomait. Életünk termékeny földjében, minden megtermi gyümölcsöt s valamint a bűn, vagy tévedés nem marad büntetés nélkül, ugy minden jó meg hozza jutalmát, legalább az által, hogy jobbá tesz bennünket.“

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás.

A tordai kisegítő-társulat forgalmáról 1877. november havában.

Bevétel.

Pénztári maradék oct. hóról	3143.87
Havi rendszer és rendkívüli batét	4096.24
Könyvdíjban	1.20
Kamat, provizio és váltódíj	1642.41
Bélyeg díjban	50.75
198 tagtól visszafizetett költsön	5202.2—
Öszvs bevétel	6095.47

Kiadás.

192. Váltó mellott költsön	50077.—
Közelési kiadás	413.24
Bélyegre	48.60
Tőke visszafizetés	6458.31
Pénztári készlet	3959.32

Öszves kiadás 60956.47

Torda, 1877. november hó 30-án
Közli a felügyelő választmány.

Piaczi Árjegyzék.

a tordai vásárra 1877. dec. 8. hozottí tárgyának

1 hectoliter: t. buza 8 frt. 50 Tavasz tisztabuza frt. — Eleggbuza 7 frt. 50 kr. roza 6 frt. 25 Ápa 4 frt. — kr. Zab 2 f. 25 kr. Törökbuza 5 frt. 25 kr. méter máza szena kötetlen 2 frt. 50 kr. Alomszalma 1 méter máza 30 kr. Tüzifa köbméter 3 frt. 30 kr. Marhabus 1 kilogramm 36 kr Disznóhus 1 kilogramm 48 kr. Turó 1 kilogramm 50 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdér. dec. 11. 5% Metaliques 63.90. — 5% Nemzeti kölcsön 87.10 1860-iki államkölcsön 74.65 Bankrészevények 113.— Hitelrészvények 8.05 London 209.75 — Urbéri kötvények: Magyarországi 119.40. Temesvári 78.75 Erdélyi 77.75 Horvát-szlav. 76.25. Ezüst 105.70. Cs. kir. arany 5.65 — Napoleond'or 9.57.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajd. Volcz B.

H I R D E T É S E K.

Díjt csak sikeres gyógyítás után fogad el.

Figyelemreméltó
idegbajok- és nehézkórban
szervenőknek
Legújabb feltalált gyógymód
Számítalan haláiratot
mutathat fel sikeres gyógyításról

Sylvius Boas

Specialista idegbajokban
Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig
BERLIN SW.
Friedrichstrasse 22.
Levéli megíratására is.

(15—70 102)

Nyilvános közönytudósítás.

Miután 30 éven át idegbántalmaim ellen minden kigondolható szert megkísértem, sem végre Sylvius Boas ur *Aucilium orientis* is használtam és bizonyíthatom, hogy ezen egyszerű és ártalmatlan szer a legrovidebb idő alatt megmentett iszonyu bajomtól. Bár minden idegbajban szenvedő ezen szerhez fordulna és minden hírlap, mely az emberek üdvét szíven hordja a sorokat felvenné. Az *Aucilium orientis* valóban az egyetlen biztos hatása szer idegbajok ellen

M. A. Simon

Gyáros Pribusban

Ü. A „Györliizer Anzeiger“ 95-ik számától 1875.

Bovind idő alatt és sikeresen gyógyult

Fontos Hirdetés!

A Gyomor és altesti bajokban, valamint hideglelés ellen legbiztosabb hatásúnak ismert

Dr. Kiesow-féle Élet-essentia

valóóilag egyedül Matherny Emilnél Gy.-Fehérvárti kapható.

(16 2, 21)

A Victoria biztosító társaság sajnos összeomlása következtében az ezen társaságnál volt biztosítások is elesvén, minden órán közbejöheto szerencsétlenség elhárítása szempontjából, kötelességemnek tartom figyelmeztetést tenni az iránt, hogy azoknak egy **MÁS TÁRSASÁGNÁL HALADÉK-TANUL BIZTOSÍTÁSA SZÜKSÉGES.**

Oly társaságnak, mely minden tekintetben, és pedig akár a rendelkezésére álló tőkék nagyszerűségét illetve, akár szervezete kiterjedtsége, pontos és szakszerű kezelése, a károk fizetése körüli kifogástalan eljárása folytán mindenek felett bizalomra érdemes: egyedül és kizárólag az

I. MAGYAR ÁLTALÁNOS biztosító társaságot

esmerven, kötelességemnek tartom saját érdekében és biztonsága szempontjából sürgösen figyelmeztetni, a n. é. közönséget hogy minden a VICTORIÁNÁL volt BIZTOSÍTÁSÁT kizárólag a nevezett társasághoz tegye át.

A Victoria esete szomorú bizonyítéka azon ténynek, hogy egyfelől másodrangú társaságok elegendő garantiát nem nyujtnak, másfelől a külföldi társaságokra támaszkodás szintén nem óv meg a meglépetésektől, miután ezek bármely nagy tőkékkel is rendelkeznek esetleg otthon, — itt nálunk csak a törvények értelmében letett csekély százezer forintig nyujtnak garantiát a milliókra menőleg elvált kockázatokkal szemben.

Middőn, mint a VICTORIA volt ügynöke, a biztosításaikat vesztett felekkel szemben reámis háramló morális felelősségnél fogva, ezen figyelmeztetésemet megtenném, egyszersmind tudatom hogy ezen okból vállaltam el az ügynökséget az

 I. magyar általános biztosító társaságtól

és a szilárd hitelű intézet jutányos díjtételei mellett elfogadok biztosításra mindennemű épületeket, butorzatot felszerelvényeket, sat. sat.

telyes tisztelettel

Harmath József,

VOLCZ és TÁRSA cég alatt.